

SOVJET-ESTLAND

Organ för Estlands Kommunistiska b) Partis kommitté i Läänemaa.

Nr. 21 (32) II årgången

Torsdagen den 22 maj 1941

Pris 10 kop.

Om befrämjandet av estlandssvenskarnas kulturella självverksamhet

Emedan estlandssvenskarna på den förestående konstdekaden tillsammans med esterna kunna representera sina kulturella värden, sitt arbete och sitt liv, bör självverksamheten föras till de breda lagren bland estlandssvenskarna. Den kulturella självverksamheten bland estlandssvenskarna har under tidernas lopp nästan helt och hållet legat nere. Under tsardömet kunde det aldrig bli tal om kulturell självverksamhet, ty tsarismen behandlade minoriteterna som rättslösa varelser och försökte undergräva deras nationella kultur samt hålla dem i andligt mörker. Avnationaliseringen tog före tsardömet full de vidrigaste former. Svenska språket hade nästan helt och hållet försvunnit ur skolorna och i stället infördes ryska. Att estlandssvenskarna under denna depressionens tid lykodas bevara sitt modersmål och sin kulturella egenart berodde till stor del därpå, att de från Sverige kommande "väckelsepredikanterna" hämtade med sig något svensk litteratur — naturligtvis religiös sådan — och predikningarna hölls på ren svenska. Det i mörker famlande folket grep fast i den lära, som räddades det, men dessa idéer som då såddes, ha verkat hämmande på all kulturell självverksamhet för en tid framåt.

Men tsardömetes sista var snart all. En ny tid gick in. Den borgerliga regeringen, som i Estland kom till makten, lovade alla medborgare — vilken nationalitet de än månade tillhöra — "guld och gröna skogar". Men det visade sig strax, att dessa löften voro tomma ord och de verkliga avsikterna började allt mer och mer framträdas. Minoriteterna stodo snart föräknade med bitter misströstan om framtiden. Den kulturella verksamheten förhindrades å ena sidan av det svåra ekonomiska läget men å andra sidan av det borgerliga Estlands chauvinistiska kulturpolitik. All kulturell självverksamhet var nästan lamslagen och försök till att återuppliva den, vilka påbörjades av svenska kulturvänner, runo förr eller senare ut i sanden. Den reaktionära regimen motarbetade dem, om alltså icke direkt, så indirekt. Alla dessa åtgärder, som den borgerliga regeringen under tsarismens täckmantel tog åt det hållet, gör klara nog och ha förut blivit, skildrade i denna tidning, så att vi icke behöva gå in på dem närmare. Läget var allvarligt. De svenska kulturvännerna sågo med oro framtiden an.

I och med Estlands inträde i Sovjetunionen började ett nytt skede i estlandssvenskarnas kulturliv. Tack vare understöd från regeringens sida kunde man nu börja med det kulturella uppbyggelsarbetet.

Nya och ljusa möjligheter ha trätt oss tillmötes. Vår socialistiska regering har ordnat med att ett nät av Folkets Hus har inrättats i svenskbygden. Kreditor för byggande och reparering av Folkets Hus ha öppnats. Vilde man tidigare anordna fester eller sammankomster, var det alltid ytterst svårt att få lokaler för detta ändamål. Ingen fanns som organiserade det hela o. s. v.

Folkets Hus, klubber och röda hörn är grundade av det arbetande folket. Dessa måste vara reella källor vid uppfostringen och utbildningen av det arbetande folket.

Nu är det förbi med den tiden, då organiseringsarbetet leddes till största delen av någon rik och "bildad" person på orten, vilken för att erhålla beröm-

melse någon gång behagade ställa och styra efter eget gottfinnande. Folkets Hus måste nu ledas av personer från det arbetande folkets led, som alla verka i sitt folks intressen.

Vid Folkets Hus är det föresatt, att grupper och cirklar skola organiseras men på många håll har man hittills icke ännu bildat några grupper, såsom folkdanslag, skådespelstrupper, sångkör, idrottslag, schacklag m. fl.

Alla dessa böra i Folkets Hus och klubbarna organisera föreläsningar och tal, visa filmer, uppföra skådespel, ordna med schack och tidsningsläsning m. m.

Beträffande skådespelstrupperna är det mycket att vänta. Estlandssvenskarna uppträdde ju även under den borgerliga regeringens tid med skådespel, och då det under sådana förhållanden lykodas, kommer det nu så säkert att gå betydligt bättre. Hristen på svensk-språkiga skådespel har hittills varit kännbar, men genom översättningar och egna arbeten kunna nog dessa hinder undanröjas.

Som folkdansare ha estlandssvenskarna ett flertal gånger utmärkt sig. I sina brokiga folkdräkter erbjuda folkdanslagen en vacker anblick. Därför bör det vid varje Folkets Hus bildas folkdanslag, vilka i sina brokiga och vackra uråldriga folkdräkter äro ett vittnesbörd om, att våra förfäder trots trädrom och armod även förstodo att uppskatta livets ljusa sidor. De gamla folkdanserna böra ånyo upptäckas och hållas i ära. På några ställen ha redan lagen bildats, men det gäller att sätta i gång med verksamheten på alla håll.

Sångkörverksamheten är en av de kulturrenär, som varit mest omhuldade. Men sorgligt nog har denna verksamhet emellertid legat nere. Men just på sista tiden har man på några ställen redan satt i gång med nydanandet av denna härliga konst och vi hoppas, att i en snart framtid åter starka och muktiga toner måtte ljuda på alla svenskort.

Vår uråldriga folkvisa och våra gamla musikinstrument, som av religiös ofördragsamhet nästan utplånats, finnas dock kvar i några trakter. Det är ännu finnas några gamla personer, som i toner kunna ge uttryck åt förfädernas glädje och sorger. Men det dröjer säkert icke många år, förrän de sista spårerna försvunnit. Det är därför hög tid, att våra musiker görde något för att bevara dessa pärlor för eftervärlden och att sångkörerna på sitt program upptoge den gamla sköna folkvisan.

De vackra folkvisorna och folkdanserna skola bli glansnumret för estlandssvenskarna under festligheterna den 21 juni, på konstolympiaden i Tallinn och konstdekaden i Moskva. Här föreligger en stor uppgift för våra självverksamma kollektiv och cirklar att fylligt öva och med kärlek ta sig an arbetet för att med glans bestå provet. Det gäller att börja med flit. Hela självverksamheten måste präglas av förberedelserna för dessa förestående viktiga tilldragelser.

Men det finns även andra uppgifter för estlandssvenskarna vid befrämjandet av den kulturella självverksamheten, uppgifter, som man måste fästa vikt vid. En av dessa uppgifter är just nu på vägen idrotten. Estlandssvenskarna ha vid flera tillfällen visat sig som utomordentliga idrottare, men arbetet försvårades genom avsaknaden av idrottspplatser och -instruktörer. Sovjetordningen understöder emellertid

på allt sätt idrotten och det gäller bara för våra mera främstående idrottare att upprisa större aktivitet. Vid Folkets Hus bör man organisera sportkollektiv och i kommunerna måste man bättra på sportplatserna. Det gäller att föra idrotten till de breda lagren — till vår ungdom.

För att den estlandssvenska kulturella självverksamheten skall snabbt utvidgas, kommer den svenska litteraturfrågan i en snar framtid att lösas. I stället för den tillä anspåkrigade tidningen Kustbon med 200 prenumeranter utgives nu Sovjet-Estland, vilken utkommer varje vecka i nära fyra gånger större format och i en över fem gånger större upplaga. Men det är möjligt att sprida tidningen ännu mer, och därför är det nödvändigt, att alla estlandssvenskar hjälpa till genom att sprida den, prenumerera på den och sända in bidrag.

Under den korta tid det arbetande folket haft makten har man hunnit ordna med böcker på svenska språket för folkskolan, och även för mellanskolan utkomma snart läroböcker, vilka bli färdiga till nästa läsår. Även andra läroböcker på svenska samt annan litteratur utkomma. Sålunda har man på några månader hunnit med vad den borgerliga regeringen ej kunde utföra på 20 år. Biblioteksverksamheten, som tidigare var dåligt utvecklad, har nu omhändertagits av politbildningens lokala ledare och ordnas väl, så att dess verksamhet ledes av en bestämd bibliotekarie och utlåningen av böcker försigår, så att biblioteket står i folkets tjänst.

En hel del av allt detta och mycket mer än vi nämnt skänker i sin början. Vi måste emellertid komma ihåg, att denna verksamhet endast då kan bli fruktbärande, om den möter förståelse och understöd av alla estlandssvenskar.

Under den kapitalistiska regeringens förtryck var estlandssvenskarnas ekonomiska läge ytterst svårt. Nöd och elände samt nationellt förtryck var estlandssvenskarnas lott. Det är självklart, att det inte kunde bli tal om någon kulturell självverksamhet. Nu har emellertid genom det socialistiska samhälls förklar hemliver blivit troligare och ljusare, och då är det ju självklart, att hägen för all kulturell självverksamhet stiger.

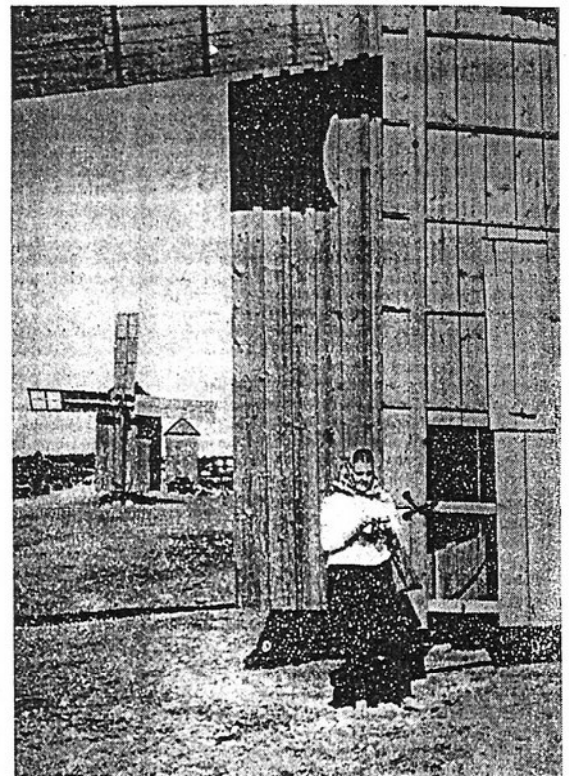
I alla föreläsningar och föredrag och i alla cirklars verksamhet ge vi främsta platsen åt socialismens uppbyggande och det kommunistiska uppfostringsarbetet. Därför samlas alla under Lenin-Stalins fana och hjälpas åt, att ett till formen nationellt men till innehållet socialistiskt kulturarbete uppblossar i svenskbygden.

Såningsarbetena i Läänemaa

På grund av den kalla och obilda våren utvecklas såningsarbetena långsamt. Men på högre belägena Årkar är värdsådden redan i full gång, såsom på Dagö, där man håller på att slutföra dessa arbeten. Vidare har man redan gjort såningsarbeten i Nuckö, Oru och Taebila kommuner.

Årkar med fuktig mylla besår man på Jälen. På alla håll gör man åkerjorden klar för sådd. Man plöjer och harvar, kör gödsel på potatisjorden, sår ut konsgödseln, o. s. v. På alla håll råder det brist på kallslakter och fröna till kulturhö räcka icke till.

Man har icke på alla orter överfört utskädet från de forna gårdarna till de nya bönderna. Därför råder det brist på havreutskäde, medan det åter är överflöd på grätor och avsnärter.

Vy från Ormsö

I Estland skall icke längre finnas arbetslösa sjömän

Socialismen har medfört arbetsrika tider för Estlands sjöfart. Särskilt märker man det nu, då isen försvunnit ur sjön och båttrafiken börjat på sjön. Sjöfartens omorganisering efter socialistiska hushållningsmetoder har skett utan svårigheter. Estlands Statliga Sjöfart, som är det ledande organet för all sjöfart, har redan färdigbildats. Med flit ha centralens rementverkstäder arbetat, oaktat gammalmodig inredning och andra hindrande faktorer. Flitigt har även Estlands Statliga Sjöfarts explosionsavdelning arbetat.

Det finns i år gott om transporter, mera än de nuvarande fartygen kunna utföra. Detta beror på den uppblossning på det ekonomiska området, som sovjetordningen hämtat med sig. Dessutom har transporten utökats på grund av de många hus, som f. n. byggs. Utom de vanliga linjehälsarna har man även insett alla små båtar och segelbåtar. Ingen båt får ligga oanvändbar. Vidare är ingen sjöman länge utan arbete.

Utom de vanliga linjerna uppta ESSR ångare i år även trafiken på två linjor för transport av resande och handelsvaror. "Estonia" har redan gjort en tur Tallinn-Stockholm-Riga. Vid behov angör "Estonia" även hamnen i Helsingfors. Ångaren Ruhno kommer att uppehålla förbindelsen Tallinn-Leningrad. Fartyget gör sin första tur den 22 maj.

Sjömannens lön har nu blivit människovärdig. Lönerna ha stigit och levnadsförhållandena på båten ha bättrats betydligt. På varje båt, där det av tekniska skäl någorlunda gick att ordna, ha manskapets bostäder utökats. Vid

dessa arbeten uppvissade sjömännen själva stor aktivitet. Sjömannens arbetsdag är nu i enlighet med Sovjetunionens föreskrifter betydligt kortare än förut. På alla ställen har man emellertid icke ännu kunnat införa de nya normerna för arbetsdagens längd, ty på många båtar möjligheten icke det lilla utrymmet ett komplext av män. Under sådana omständigheter erhåller manskapet extra betalning, som behövs för anställandet av ett manskap. Även om manskapet är trungen att göra lastnings- och lossningsarbeten få de därför extra betalt.

Remonteringen av båtar har försigkätt tillfredsställande. Många båtar fång kapitalremonter. Manskap och ledning har insett, att det socialistiska hushållningssystemet har många fördelar. Då deras inkomster tidigare voro mycket växlande beroende på trafiken har nu en ordentlig inkomst försäkrats dem.

Sånger för dekaden på svenska

På uppdrag av Centralhuset för utövandet av Konst samt i och för spridandet av sångkulturen i de bredare folklagren har kamr. Hjalmar Pöhl i dagarna avslutat översättningen av olympiad- och dekadsångerna. Även de mest sjungna massångerna ha översatts.

Arbetet är — churu översättningarna ej kunna anses vara perfekta — ett värdefullt tillskott för alla svensktalande, som nu på eget modersmål kunna upptämma de nya sångerna. Ytterligare ett belegg för huru vårt fria socialistiska samhälle står värt kring de nationella behoven!

Inlämna prenumeration på tidningar för juni genast, men senast till den 25 ds.

Prenumerationer mottagas av alla postkontor, av länsens tidsningsbyråer och i Tallinn av

RK AJALEHTEDE KIRJASTUSE TELL-KUUL.
OSAKOND
Pikk 2, tel. 428-83 och

RK AJALEHTEDE KIRJASTUSE LADU
Posti 8, tel. 436-81.

Kamrat Neeme Ruus talade i Vipall och Rikull

Fredagen den 16 maj uppträdde med uppslagsen tal i Vitholpar folkskola i Harjumaa och i Bergsby i Läänemaa kamrat Neeme Ruus. I Vipall hade omkring 200 svenskar samlats för att höra tal.

Kamrat Ruus talade på svenska och förklarade för åhörarna framtidssituationerna i Sovjet-Estland — från svenska nationens ståndpunkt.

Kamrat Ruus framhöll, att man i framtiden kommer att hålla upplysningssammanträden på svenska för de svensktalande medborgarna. För de svenska skolorna anskaffas svenska läroböcker, av vilka en del redan gått i tryck. Även de svenska biblioteken komma att utökas med ny litteratur.

Samtidigt yttrade kamrat Ruus sin mening, att svenskarna själva på allt sätt hjälpa till vid partiets och regeringens ansträngningar för att utveckla det kulturella och ekonomiska livet. Man skall organisera ett nätt nät av Folkets Hus, där ledarna för folkskolorna, lärarna och eleverna skall utveckla kulturella liv och svenskar. På konstdekaden i Moskva borde estlandssvenskarna komma fram med sitt folks egenart och uppträda med svenska folkdanser och -sånger. Då inom den närmaste framtiden estniska radion börjar radiora nyheter på svenska språket, borde det organiseras så, att varje estlandssvensk kunde höra de svenska uttalandena från sin egen station.

I Vipall, där man ej hade en enda pennamenten på "Sovjet-Estland", visade man ett stort intresse för de av kamrat Ruus medhavda prövnarna.

Vid sammanträdet slut ställdes frågor, på vilka kamrat Ruus svarade. J. T.

Fredagen den 16 maj klockan 19.30 anlände i bil från Tallinn kamrat Neeme Ruus till Bergsby folkskola där ett närmare instruerat folket härstades om det politiska, kulturella och ekonomiska läget. Enär Folkets Hus, som på samma gång även är skolköket, ej kunde rymma åhörarna, flyttade man över till det s. k. höhuset. Den stora lokalen var tillräckligt fylld med en menighet på cirka 400 personer. Skolförstärkaren A. Nyman öppnade mötet, varefter kamrat N. Ruus besteg talarstolen och uttryckte sin stora glädje över att så många mött upp. Talaren beskrev på en klanderfri svenska uppbyggdheten i det fria socialistiska samhället och de kulturella problemen som ta allt större och vidlyftigare omfång i statens kulturliv. Till innehålligt socialistiskt men till formen nationellt. Även krisen på svensk litteratur och svenska läroböcker hoppades talaren till nästa år vara överställd. Läroböckerna äro redan i tryck. Folkets Hus med avlönad personal ha bildats i

varje svenska kommun. Även läsestugor och röda hörn ha öppnats i byarna. Tidningen Sovjet-Estland läses med största intresse. Rådgör- och odlingshögskolorna skola omhändertagas av staten och snarast möjligt erhålla jord och byggnadsplatser någonstans i svenskbygderna. Även timmer till husbygge mot låg procent hoppades talaren de skulle erhålla snarast möjligt. Kamrat Ruus är en mycket begåvad talare, varför även talat följdes av livliga bifall. Stämningen var god och från en och annan kunde man höra folks stora tillfredsställelse över våra statsmans omsorg om oss estlandssvenskar, vilket ej fört ut följelst, då någon statsman kom och besökte svenskarna. Rikullborna hoppas, att det ej var sista gången vi fick ett sådant överraskande besök, utan hoppas, att även i framtiden på våra modersmålet få höra ett likadant intressant föredrag. Vi uttrycker härmed vårt innerligaste tack till kamrat Neeme Ruus för Rikullbesöket. Leve jämlikheten och broderskapet!

Åhörare.

En annan korrespondent skriver:

Den av estlandssvenskarna välkände och omtyckte kamraten Neeme Ruus höll ett tal på svenska i Bergsby, vars innehåll helt var ämnat att lösa flera problem, vilka svenskarna härstades under sista tiden ha varit intresserade av. Talaren framhöll särskilt, att det numera inte finnes några nationer av andra eller tredje rang, som för under den kapitalistiska ordningen. Alla medborgare äro lika berättigade i Sovjetunionen och även estlandssvenskarna ha samma rättigheter att göra anspråk på förstärkelse och omvärld från regeringens sida, som vilken annan nation eller folkgrupp som helst inom vårt stora gemensamma hemlands gränser. Därefter yttrade talaren sin övertygelse om, att alla svarigheter, som uppstått genom att en del av svenskarna vilja lämna sina tillhållsvarande boplatser, snart skulle lösas på det bästa tänkbara sätt, — alla öbor, som ha fisket till huvudsaklig näring, som möjligt bättre boplatser, än de ha haft tillhåll. Efter talets slut uppmannade kamrat Ruus åhörarna att framsätta frågor angående allting, som intresserade dem i sammanhang med hans föredrag. Det uppstod en livlig och intressant diskussion, varföre flera av de församlade rikull- och öborna deltog. Talaren gjorde anmärkningar och notiser över alla sakliga framställningar samt lovade att göra sitt bästa, för att tillfredsställa rikullborna i alla deras lagliga fordringar.

Vid sammankomstens slut skördade kamrat Ruus livliga applåder. De närvarande, dryftade ännu länge sinsemellan de på mötet uppkomna frågorna.

Svenskbygden rustar sig för konstdekaden

Landet runt ha förberedelser vidtagits för aktivt deltagande i konstdekaden, som tager sin början nästa månad och när sin höjdpunkt i och med representerandet av estländsk konst i Moskva.

Söndagen den 18 maj samlades representeranter från alla svenskorter på Birkas i och för bildandet av Svenskbygdens dokad-kommitté. Kommittén fick följande sammansättning: ordförande bildningsinspektör L. Malmre, viceordförande rektor kamrat Fr. Isberg samt sekreterare läraren kamrat Hjalmar Pöhl. Vidare invaldes Vormo kommunas sekreterare i kommunistiska ungdomsorganisationen Alex. Hammerman, skolförstärkare Tomas Gärdestrom och läraren Viktor Aman. Från Nuckö skolförstärkare Viktor Pöhl och skolförstärkare Alex. Samberg samt från Rikull skolförstärkare Anton Vesterberg, skolförstärkare Arvid Nyman och ordföranden för Folkets Hus i Rikull — Besterman.

Enhälligt understöddes man betydelsen av att svenskbygden beretts tillfälle att närvara vid festligheterna höjdpunkt i Moskva. På förslag av skolförstärkare Gärdestrom mottog kommittén ett värdefullt utkast till program för deltagandet. Vidare uttalades önskemålet att i juni samla svenskbygden till gemensamt fest någonstans i de svenska kommunerna.

Man kom överens om att estlandssvenskarna först nu riktigt kunde visa vad de maktat åstadkomma på sångens, musikens och folkdansen område.

Alla närvarande lovade att aktivt deltaga i förberedelserna samt anskaffa instruktörer vid inövandet av de enskilda programpunkterna.

Efter tacksamhet och sporrande ord av bildningsinspektören Malmre skildes man åt för att omedelbart taga itu med arbetet.

Nationaliserade skolorna i Rikull färdiga för sjöfart.

På de nationaliserade skolorna har man slutfört remontarbetena. Man målar, man utvidgar kajutorna och bygger nya. Som bekant var tjänsten på segelskolor mycket ansträngande, ty det saknades ordentliga rum för besättningarna. Förtjänsten berodde av frakten och löneförhållandena voro ytterst osäkra. Särskilt värt blev det under de sista åren på grund av kriget. Men nu har man förbättrat och utvidgat kajutorna. Därmed är det även möjligt att öka manskapets sammansättning, vilket i sin tur för med sig lättad i fråga om arbetstid och -intensitet. Eftersom staten ger alla skolorna arbete och betalar säkra löner åt sjömännen, behöva de ej mer som för låda under osäkra fraktkonjunkturer.

Frågan om utbetalning av 25% av de nationaliserade båtarnas värde torde inom det närmaste lösas.

Intensivt arbete på Rikull varv

Just nu pågår ett intensivt arbete på Rikull båtvärv. Man är livrigt sysselsatt med att så fort som möjligt kunna sjösätta den ännu ej färdiga skonaren. Den stora trebåtskonaren är ett bevis för att båt-mästarna på Rikull varit kända sin sak väl och att i Rikull finns goda möjligheter, beträffande kunniga båtbyggare och arbetssmän, för att utveckla skeppsinstruktör. Man får ej låta dessa värdfulla kunskaper gå till spillo, utan man måste låta dem gå vidare till de unga. Lokala verkställande kommittén måste tänka på att intensivt organisera den lokala industrin genom att grunda ett välordnat båtvärv i Rikull. Även staten är intresserad av att båtvärvet i fråga skulle bli utplagat på bredare basis och att det skulle ge arbete åt traktens befolkning för att ge en blinkomst bredvid jordbruket och fisket.

Understödet till barnrika mödrar icke utbetalt

I Läänemaa har verkställande kommittén gett hjälp åt mödrar med en eller flera barn. Detta understöd har uppgått till 2000 rubel per år. Även i svenskbygden ha barnrika mödrar erhållit understöd, så t. ex. Katarina Swahn i Rälby på Ormo. Men nu har det visat sig, att alla understödd ännu ej har utbetalats. Detta har inträffat i Ormo kommun. Sådant får ej förekomma, utan vederbörliga institutioner och personer måste se till, att dessa beslut omedelbart verkställas.

Uppliva skeppsbygget!

Skeppsbygget i Rikull har gamla anor. Redan under förra århundradet började männen i strandbyarna konstruera sig skutor, med vilka de kunde frakta ved och polats från bentrakten till stadierna eller till och med till utlandet.

Skutorna voro i början ytterst primitiva. Det var små, dåligt byggda enmastare, som ej lade större sjö. Men erfarenheten gör mästaren. Undan för undan blevo fartygen större och bättre. Man slog ihop sig tre eller fyra man, anskaffade gemensamt material och byggde med egen kraft. Det gällde att själv utföra alla ritningar och beräkningar. De män, vilka började som unga, äro nu fullständiga mästare och konstruera sin skuta exakt beräknad i minsta detalj men utan att de ha en aning om trigonometri och logaritmer. Det är ytterst värdefulla kunskaper, vilka basera på den grundliga praktik.

Att det kan utföras ett stort arbete, visade häst de skutor, som ginga av stapeln i Dyrhamn förra hösten. Det var både stil och styrka över

skonarna. Kajutorna — som annars fördes mesta vora alldeles för små — gjordes stora "som dansgolv", enligt vad gubbarna själva sade.

Det finns även varv på Luka- och Sipstranden. På Lüksstranden skallen skuta så snart som möjligt sjösättas. Men i Dyrhamn stå ännu tre skonare halvfulla. Det vora verkställande kommitténs uppgift att på allt sätt sörja för byggets intensifiering. Man borde inse, vilka möjligheter det finns, för att vidare utveckla denna industrigrän. De kunskaper båt-mästarna förvärvat äro alldeles för dyrbara, för att man skall låta dem gå till spillo och låta bygget ligga nere. Rörslens betydelse utvidgas, så att beställningar av staten kunde mottas. Det gäller även att låta färdigheten gå vidare till de unga. Och man behöver ej stanna vid skonare på 60—70 fot. Varför ej bygga t. ex. en tremästare på 90 fot eller mer? Det kommer helt säkert att bli ett lönnande arbete, som ger en god blinkomst åt traktens befolkning bredvid det dagliga arbetet. Verkställande kommittén borde livra upp saken.

Bestämmelserna om de obligatoriska försäljningarna belysas

Ett mycket viktigt diskussionsämne bland bönderna i Läänemaa är bestämmelserna av BSSR Folkkommisariärad och EK(h)P om obligatorisk försäljning av kött, skad, potatis och mjölk till staten. För att belysa dessa bestämmelser äro alla jordbruksskolektiver i Läänemaa t. n. i livrig verksamhet. Man har redan anordnat många större sammanträden över hela länet. Sålunda hade man ett sammanträde i Rikulla kommun. Vidare har man förklarats dessa bestämmelser för bönderna i Rikull och på Nuckö. Även i byarna anordnas man förklarande sammanträden.

Som det av diskussionerna framgick, är det nödvändigt, att normerna på en del orter revideras och ändras. Detta ha även de lokala verkställande kommittéerna insett, och motsvarande steg ha tagits.

Jordbrukarnas sammanträde på Nuckö.

I Nuckö kommun i Paschepps skolhus hade ett upplysningssammanträde anordnats för bönderna i Paschepp och Enby. I sammanträdet deltog ett stort antal personer. Vid sammanträdet belysades partiets organisation, kamrat Sini-Järv, agrarpolitik för dagen. Även bönder togo till orda och skildrade de fördelar, som sovjetmakten har gett fattigbönderna och inbördsbönderna i jordbruksmaskiner m. m. Det arbetande folket i Nuckö kommun går med stora förhoppningar och tråget arbete emot den första sovjetvåren och -sommaren. Folket är tacksamt för den kloka statliga politiken, som har bringat fred och uppbyggelsearbete för landet.

Vårbruket i full gång på Nuckö

På grund av den kalla våren dröjde det ganska länge, innan man kunde börja med vårbruket i år, men i under den sista veckan ha nucköborna varit flitigt sysselsatta att förbereda jorden för sädden. En stor del ha redan sått, andra ha endast fått nöja sig med att förbereda såningsjorden under väntan på att denna skulle torka ut och bli lämplig för sädens utförande.

Den på orten befintliga hästutställningsstationen är överhopad med arbete. De nyblivna jordbrukarna framkomma till ideligen med förfrågningar om erhållande av hästar och redskap. Likaså ha de två på halvön varande traktorerna varit överbelastade med arbete. Såningsarbetet är kort och alla vilja ha till såningsarbetet hörande arbeten utföras samtidigt, varför det varit ett svårast problem att få varje enskild jordbrukare tillfredsställd just under den tid han önskat.

På Runö bildas mottagnings- och insattningspunkt för fisk.

Inom den närmaste tiden grundas på Runö en fiskmottagnings- och insattningspunkt, som hör till Pärnu fiskkombinat. Vid ett samtal med punktens svensktalande ledare, kamrat Vähk, yttrade denne bland annat, att man på stranden upplått ett cirka 15 m långt hus, som innehåller rum för fiskmottagning, för rensning och insattnings samt iskölar, magasinrum och kontor. Arbetare för uppförandet av byggnaden och till punkten tar man på orten. Arbetet börjar, när material hunnit anskaffas. Punkten skall periodiskt sända saltad fisk till Pärnu. Möjligt är även, att det upprättas reguljär förbindelse mellan Pärnu och Runö.

Jordbruksråd

Fråga 1.

Varpå beror det, att rågrödden tidigt på våren vanligtvis under kvarliggande andrövriv överdrages med ett tunnt lücke av en spindelvävsartad hinna och att brodden på dessa fläckar försvinner?

Svar.

Den av er beskrivna sjukdomen på rågrödden tidigt på våren kallas för smögel. Sjukdomen förorsakas av en till mögelavamparnas släkte hörande svampart. Fusarium minimum, vars kondier tränga in i växtens blad, varigenom plantorna dödas och bladen sammanfalla till en spindelvävsartad massa, på vilken sedan nya rödbruna sporer bildas. Dessa överföras under sommaren vidare till de späda plantorna och besmitta rågrödden, varigenom förtur-sättnings förefinns att planter från besmittat utsäde uder följande år angripas av smöglet.

Fördenskull bör rågen betas med sublimat- eller aspenul-lösning. Då det visat sig, att på våren kvarliggande andrövriv längs gräsgårdar och häckar på ofruken mark särskilt befrämja smöglets utveckling, böra dessa fås att emälla så tidigt som möjligt genom att utsläcka eller fin sand på dem.

F. I.

Fråga 2.

I min åker förekommer det alltid på våren ett slags gula blommor, som, när de mogna, på hösten innehålla svart frö, vilket liknar kålfrö. Vad skall jag göra för att få bort dem ur åkern?

O. G.

Svar.

I åkern förekomma flera olika slag av ogräs med gula blommor, och de av er efterfrågade växterna äro: Åkerkål, Åkerseppa och Åkerkårika. Samtliga växter tillhöra de ettåriga fröspidiga ogräsen. Denna ogräsgrupp motarbetas bäst genom att på hösten genom skumplöjning av åkrarna locka ogräsröterna att gro och sedan genom en djupare bearbetning av jorden förstöra dem. I vårsådd åkrarna kan man motarbeta dem genom broddhävning. Denna utföres, när broden är 6—7 cm lång med en lätt järnplöjning. Ogräsplantorna, som äro grundrotade ryckas därvid upp av harvplöjarna och broddplantorna, vilka äro djuprotade, bli kvar. Även bearbetning med vissa giftiga växter kan företagas på våren i broddåkrarna för utrotning av dessa ogräs, men de ställa sig ganska dyra och kunna för närvarande inte rekommenderas.

Idrottsrörelsen i svenskbygden

"Idrotten har sjungit ut sin sång i svenskbygden," såges det, men så är det nog inte i verkligheten. För några år sedan kunde ingen drömma om att det bland de fåtaliga estlandssvenskarna skulle uppstå idrottsmän, vilka förmådde besegra Läänemaa toppmännen inom nästan alla grenar.

Jag minns, hur vi första gången reste till Järnmaa för att delta i Läänemaa mästerskapstävlingar i friidrott. Pojkarna kände sig just inte hurliga till mods, när det gällde att ta upp kampen med Läänemaa bästa. Det var ju första gången vi deltog i distriktsmästerskapstävlingarna. Man vi låt inte avskräcka oss utan var och en gick till tävlingen lovande visa, vad han förmår.

Hur stor var emellertid ej överraskningen, när vi efter dagens spännande dunder hade tagit in en knapp ledning före de andra lagen i tävlingen om pokalen. Nu lovade pojkarna dyrt och heligt att inte förlora på de vunnna poängerna nästa dag. Jag var nog stor peasmitt i detta avseende. Hur skulle vi kunna hålla vårt lilla försprång, när vi hade kvar våra svagaste grenar? — Men nej! Pojkarna kom alla med positiva överraskningar, och när tävlingen slutade, hade vårt försprång endast vuxit och vi hemförde den åttaliga pokalen. Följande år vann det svenska laget igen. I fjol hade de andra lagen på allt sätt förstärkt sin

sammansättning med män från andra idrottsföreningar, men svenskarna utgingo igen som segrare ur en hård kamp.

Mången kanske undrar, hur det kom sig, att vårt lag segrade i dessa tävlingar. Ja, det berodde nog på att alla våra deltagande känner sig som de bästa kamrater och att samarbetet var starkt utvecklat. För det andra går varje tävlande in för det han åtagit sig att genomföra. Han presterar alltid sina bästa resultat just i en lagtävling. För oss var det inte viktigt att vinna den individuella tävlingen, utan varje vår idrottsmäns mål är att laget skall vinna.

För närvarande ser det emellertid osäkert ut, när man tänker på de kommande tävlingarna. SOV idrottsförening har ju likviderats, men måste tänka på att bilda en ny för svenskbygden. Det duger ej att låta rörelsen slumra in nu efter alla de fina resultat, som vi har fått. Vi får ej splittra oss. Vi skall hålla ihop och till sommaren igen visa, att idrottsrörelsen ej alls har dött ut i svenskbygden.

L. G.

Från Läänemaa

Till fattigbörderna i Läänemaa har som i år överlämnats 77 ton bröd av sammanlagt samt de mest utvalda från till kulturliv. Fröna utvalda till bönderna genom kooperativerna.

Partiorganisationsuppgifter i kommunerna

Till att genomföra Kommunistiska Partiets beslut samt för att hjälpa till att förverkliga av Partiet och regeringens tagna steg och belysa dessa för folket inrättas det genom beslut av EK(b)P i varje kommun partiorganisationsföretag. Dessa organisationer ha vidare till uppgift att understöda Partiets underorganisations- och ungdomsorganisationer samt kommunernas verkställande kommittéer, sovhuserna, kolboserna, traktor- och häst-maskinutläningspunkterna.

Partiorganisationsföretagen ha ett omfattande och ansvärsfullt arbete att utföra i kommunerna. Under den första våren under sovjetledningen är det självklart att det som första uppgift gäller att belysa jordbruksfrågor. Vid genomförandet av samlingsplanen ha organisationerna stora uppgifter att fylla.

Partiorganisationsföretagen måste uppmuntra alla underorganisations-, ungdoms-, folkets hus och intärbarnsackförelsekommittéer. Dessa måste tillsammans med kommunens verkställande kommitté finna en utväg, hur man bäst kan lösa frågan om samlingsplanens genomförande. Särskild vikt bör fästas vid kolbosernas, sovhusernas, traktor- och häst-maskinutläningspunkternas verksamhet, så att arbetsplanen genomföres berömvärt.

För att höja produktionen måste man anordna socialistisk tävling mellan sovhus, kolbos och traktor-hästmaskinutläningspunkter. Vidare bör det i sovhuserna, kolboserna och traktor-häst-maskinutläningspunkterna anordnas rådgivningar, där man behandlar produktionsplanens utfyllande genom nya och rationella arbetsmetoder.

Till att förstärka politbildningen, måste i varje sovhus, kolbos och traktorstation bildas studiecirklar, röda hörn och väggtidningar, där man ständigt kan utföra politbildningsarbete och lära känna marxismens och leninismens grundidéer. Under alla förhållanden måste man förbereda dessa företag inom agrarhushållningens område så, att de är i tillfälle att även undervisa och instruera bönderna i bygden.

Vid Folkets Hus måste det inrättas cirklar, där man är sysselsatt med jordbruksfrågor och där man gör experiment. Utom Folkets Hus måste det anläggas röda hörn i byarna. Här utökar man sina kunskaper, anordnar föredrag och skriver väggtidningar.

Särskilt stor uppmärksamhet måste det fästas vid ungdomskommunerna. Man måste försöka draga dem med i utrymningssamhället. Här föreligger det uppgifter inom jordbruk, trädgårdsskötsel, djur- och fågelavel. Man måste anordna arbetsavdelningar de unga emellan och klargöra för dem den stora betydelsen av produktionens stegring.

Vid detta stora arbete måste man även ta den individuella propagandan i beräkning. Man måste belysa det socialistiska jordbrukets betydelse och omfatta alla grundlösa föreställningar. Genom klara och konkreta exempel måste man klargöra för bönderna, att man genom agrarhushållningens mekanisering vill befria dem från arbetet, som är skadliga för hälsan.

Förutom det mass-politiska utrymningssamhället ger organisationen även hjälp åt skolor, kooperativer, lantbrukarnas fackföreningar, ungdomskommunerna och MOPR genom att organisera deras arbete.

Då många arteller och företag ännu inte ha vidare erfarenhet på produktionsområdet, kan det uppstå skador i vår stats ekonomi. Därför gäller det för organisationerna att härvid uppvisa sträng vaksamhet.

För att förstärka partiets styrka måste det fästas mer vikt vid de nya medlemmarnas uppfostran och förberedning. Partiets organisationer måste därför samla omkring sig årliga och den socialistiska regeringen trogna personer och ge dem all möjlig hjälp för förberedelse till inträde i partiet.

Under en kort arbetsperiod ha en del partiorganisationer förmått uppvisa särskild flit och färdighet. Sålunda förmodade kamrat J. Einmann i Kullama kommun i Läänemaa under en kort tid organisera omval av mjölkföreläsningsstyrelse. Många personer vända sig till honom för att erhålla upplysning i frågor, som beröra samlingsplanen, de obligatoriska försäljningsnormerna m. m. Att alla ger han klara och tydliga svar. Sålunda ger han partiorganisationerna och kommunens verkställande kommitté en betydlig hjälp.

Skada nog klara inte alla partiorganisationer de uppgifter, som ålagts dem. Kamrat Linn, vilken är partiorganisation i Lihula, ordnar arbetet vid Folkets Hus på ett otillfredsställande sätt, sammalla sammankallar han ytterst sällan partiorganisationens grupper.

Av detta framgår det, att varje organisation, om han vill ordentligt uppfylla alla direktiv av partiet och regeringen måste kämpa för förverkligandet av marxismens-leninismens direktiv, först och främst själv måste vara medveten i dessa frågor, samt se fel och brister och finna utväg för att undanröja dessa.

Diplomatiska och kommersiella förbindelser mellan USSR och Irak upprättas

Den 16 maj ågde i Ankara utbyte av ämbetsbrev rum mellan USSR sändebud kamrat Vinogradov och Iraks sändebud hr. Gallan om upprättandet av de diplomatiska handels- och konsularförbindelserna mellan USSR och Irak.

Repertoar för konstolympiaden i Tallinn och festligheter-na före densamma

Kommisionen, som gör förberedelser för Konstdekaden i Moskva, beslutat på sitt sammanträde den 13 maj att för konstolympiaden i Tallinn och förberedelserna för densamma stadfästa följande repertoar:

För blandad kör: 1. Laul Stalinist (Sång om Stalin) — Dan och Dim. Pokras, 2. Partei hymn (Partiets hymn) — A. V. Aleksandrov, 3. Karlase laul (Herdens sång) — M. Lüdgi, 4. Pulmalaul (Bröllopsång) — R. Päts, 5. Helise, helise ilma — E. Võrk, 6. Kangakudumise laul — E. Oja, 7. Häälilaul (Vaggång) — M. Saar.

För kvinnokör: 1. Lühiline laul (Lyrik sång) — I. Dunajevski, 2. Helialiste laul (Slätterfolket sång) — G. Ernesaks, 3. Midrillinn laul — A. Vedro, 4. Pihl oih' helle — R. Päts.

För manskör: 1. Vaprte võidulaul — T. Vettik, 2. Seitse viimsest — A. V. Aleksandrov, 3. Jaan läheb Jaanitulele — R. Päts, 4. Humal — E. Aav.

För blåsorkester: 1. Võidumars — E. Kapp, 2. Jaanilöö — M. Lüdgi, 3. Tuljak — R. Kull, 4. Talupoja laul — L. Linn, 5. Rukkriläik — J. Jürme, 6. Uies (Lendurite mars) — Hait.

Dessa sångstycken ha hektografats och erhållas från Centralbiblioteket för noter, scintillbehold och skådespel i Centralhuset för folkets konstnärliga självverksamhet, Tallinn, Pärnu m.m. 10-18.

Centralhuset för Folkets Konstnärliga självverksamhet.

Bestämmelse om skydd mot skogsbrand

I nr. 50 av ENSV Teataja har det utkommit en bestämmelse om skydd mot skogsbrand. I bestämmelsen förbjöds den 15 maj — 1 oktober bränning av hövfall och snårskog på ångar, betesmarker, mossar, i skogar och till dessa grännsade marker. Sammaledes är det förbjudet att bränna mark, där man rotat upp skogen. Vidare förbjöds bränning av ris och kvistar i syfte att rensa marken. Rökning är förbjuden vid magasin, som ligger i skogen. Kolbränning och bränning av tjära är förbjudna i skogen. Vidare förbjöds att göra eld på platser, dit man sammanfört skogsmaterial, i skogen och på vägar, om de inte avlägsnats av översta lagren ända till mineralskikten på platsen för eldstaden, och om icke försvarsdäkt har vidtagits för avhållande av eldsvådor.

Personer, som handla mot dessa bestämmelser, bestraffas med 100 rub. böter eller straffarbete på 4 veckor. I fall som hör till den kriminella kodexen, ställs brottslingen inför domstol. Kommunernas verkställande kommittéer, milisen, brandkåren och skogsämbetsmännen få i uppdrag att se till, att dessa bestämmelser efterlevas.

Nya uppgifter om Centrala Arktis

Den berömda forskaren av Arktis, Fridtjof Nansen, vilken på sin båt "Fram" drev omkring för nära 50 år sedan, samlade det första vetenskapliga materialet från norra ishavet. Mycket som då blev outföret, upptäcktes först efter många decennier av sovjetiska polarforskare.

Stationen på drivis "Nordpolen" belyste ett stort område i mellersta Arktis samt mellan de sydligare breddgraderna kring nordpolen och Grönlands hav. Expeditionen, som var ombord på båten "Georgi Sedov" samlade under loppet av 27 månader ett mycket värdefullt material från ett vidsträckt område från Laptevita till Grönlands hav. Det är självklart, att polarforskarna är intresserade av, hurudan detta vidsträckt områdes natur är, som är beläget långt norr om Ön Wrangell, vid "den otillgängliga polen".

För 15 år sedan överfögs detta område av Amundsens expedition med flygmakinen "Norge". Här landade även den amerikanska polarforskaren H. Wilkins flygmakinen. Vad blev resultatet av dessa färder? De belyste att det i området kring "den otillgängliga polen" icke finnes fast mark och att oceanens djupenligt företagen mätning torde uppgå till 5.440 meter. Wilkins, som företog mätningen med litet lod, trivlade på denna siffras riktighet.

Expeditionen till högre breddgrader med flygmakinen "SSR N-169" lyckades under en jämförelsevis kort tid ombord på tre drivande isflak utföra

beydelsefulla vetenskapliga undersökningar. Expeditionen var rikt utrustad med redskap för vetenskaplig undersökning. Redskapen för gravitations-, magnetiska och hydrologiska undersökningar voro konstruerade vid Arktis vetenskapliga institut, varvid man även tagit resultatet vid de tidigare expeditionerna.

Vad blev resultatet av denna expedition till högre breddgrader?

Många vetenskapsmän, som stödde sina uppgifter på Wilkins uppgifter, antog, att det i denna del av sjöbotten skulle finnas en djup sänka. Efter de sista förtagna mätningarna kan man emellertid dra slutsatsen, att det icke finns så stora skillnader i djup, som man tidigare antog, även om djupet växlar hastigt.

Expeditionens sista undersökningar gävo till resultat nya värdefulla siffror än de man tidigare teoretiskt hade fastställt. Uppgifter från gravitationsmätningar gävo upphov till uträkning av jordklotets plattighet i detta område samt belyser jordskorpens sammansättning. Därvid framgick det, att synoptikerna, som berikades med resultaten från de sist förtagna expeditionerna, redan ha en rätt föreställning om de atmosfäriska processernas utveckling.

Expeditionen vetenskapliga resultat uppnåddes av kamraterna Libin, Ostrekin och Tjernigovski. Alla dessa arbete redan många år vid Arktis och alla dessa ha stora erfarenheter på polarforskningens område.

Den 25 maj öppnas 1941 års agrarhushållningsutställning för hela Unionen

Öppnandet av 1941 års agrarhushållningsutställning för hela Unionen har förklarats till 25 maj klockan 12. Till utställningens öppnande kallar man Representanter från det arbetande folket i Moskva och exkursanter — förkämparna inom agrarhushållningen.

Under innevarande år besöks utställningen av 200.000 organiserade exkursanter — ledande krafter inom kolbos-, sovhus- och andra organisationer (TASS).

Postväsendet i Moskva.

Tidigt på morgonen samlas till alla åtta järnvägsstationer i Moskva ett stort antal postbilar, vilka vänta ankomsten av tågen från alla delar av Sovjetunionen: från Baltiska staterna, Ural, Främre Asien, Fjärran Östern. Postbilarna föra från stationerna till Moskvas Postcentral ett ofantligt stort antal brev. Till posthuset anländer det bilat efter varje halvtimmans minut.

Postväsendet i Moskva grundades för 225 år sedan. År 1716 upptogs på order av Peter I postförbindelse mellan Petersburg och Moskva. Postförbindelserna

voro på den tiden mycket inskränkta. Från Moskva utgick posten längs tre huvudvägar till Riga, Arkangel och Petersburg.

År från år växte emellertid antalet brev, tidningar och tidskrifter, som gingo genom postverket i Moskva. Under förra året nådde sig brevens antal, som utgick från Moskva, 140 miljoner. Det är 2,5 gånger mer än år 1913. Under förra året utskickade man från Moskva 1.771 miljoner exemplar tidningar.

I Moskvas postverk pågår arbetet natt och dag. Utgången av post försigår från tidigt på morgonen till sent på kvällen. I Sovjetunionens huvudstad erhåller man och befördr vidare ungefär halvtannan miljon exemplar av tidningar och tidskrifter, 870.000 penningkort och ungefär 10.000 postpaket.

Armén av Moskvans brevbräro tillryggeläger dagligen 50.000 km, när den bär hem posten. 2670 brevbräro gå och åka sex gånger om dagen igenom sin räkning. 730 större företag äga egna postbilar, som hämta posten och föra de utgående breven till postcentralen.

Vid alla Moskvans räljörer finns det ett antal underavdelningar. Vid huvudstadens postanläggning är över 10.000 människor verksamma.

Arternas uppkomst och darvinismen

av

Fr. Isberg

(Forts. från förra nr.)

3. Den komparativa embryologi utgör egentligen det starkaste beviset för evolutionen i den s. k. biogenetiska lagen, som påvisats av V. Baer och preciserats av Haeckel, och vilken bevisar, att individens utveckling är en öppning av släktet. Man brukar säga att individen klättrar uppåt sitt stamträd. Den biogenetiska lagen bör dock icke uppfattas bokstavligen, så att man föreställer sig, att ett högre stående djur under sin fosterperiod skulle under ett visst utvecklingsstadium vara en amfibie eller en fisk o.s.v. utan den påvisar, att det finns vissa temporära bildningar hos fostret, som är alldeles bestämt homologa med permanenta organ hos lägre djurformer exempelvis.

1. Däggdjursfosteret har under ett visst utvecklingsstadium gälsalter på samma sätt som fiskarna.

2. Det har även urnjure, vilken åtföljes av förmjure och slutligen ersättes av mellanjure (metanephros), som hos reptiler, fåglar och däggdjur blir den bestående njuren.

3. Även cirkulationsorganen visa under sin embryologiska utveckling i mycket hög grad av likhet hos olika vertebratklasser.

Vetenskapen har således irdigt och klart lyckats påvisa, att en utveckling

av djur och växter från lägre stående former till högre stående under tiden lopp årt tusen, och att de olika djur- och växterarterna inte uppstått fixa och färdiga under sex dagar, som bibelns skapelseberättelse oss, utan att det för denna utveckling behövts miljoners år. Det är numera klart för varje naturvetenskapsman, att en evolution årt tusen, som osskärna till denna och sättet på vilket de skett är inte lika klart påvisat.

Lamarcks förklaring, att evolutionen skulle bero på miljöns inflytande, godtagdes inte längre av de moderna biologerna — i varje fall inte av experimentalegenetikerna, ty det finns tillämpliga godtagbara bevis för att modifierationer (förändringar av djur- och växter, som uppstått på grund av miljöns inflytande) skulle vara åfärdiga.

Palentologerna däremot bruka invända, att den genetiska forskningen sträcker sig över en alltför kort tidsrymd och vilja därför göra gällande att modifierationer under miljoners år inflytande så småningom skulle åtföljas av fixerade. Det kan dock berättas om ingenting annat än palentologernas subjektiva åsikt att se på saken... Genetikerna anförda sig av följande hypoteser att förklara evolutionen.

Genetiken och kombinationsprincipen.

Inom årfölghetsforskningar har man kommit till den uppfattningen, att individernas arvsbestånd är uppbyggd av

självständiga enheter, generna, som ha sitt säte i kromosomerna i cellkärnan och ha en hög konstant samt kunna överföras från generation till generation utan påvisbar förändring. Deras fördelning på gameterna (kosceller) vid reduktionsdelningen och deras kombination hos zygoten (det befruktade ägget) sker i full överensstämmelse med Mendels lagar. Därigenom kunna visserligen nya kombinationstyper uppstå och en del egenskaper utselekteras, men inga nya anlagstyper uppkomma. Nya arter kunna således inte uppstå på detta sätt, ifall inte någon gen undergår förändring eller uppstår. Möjligheterna att på detta sätt få fram nya växt- och djurarter är sålunda ganska begränsade, ty endast närmastående arter kunna sammanköras med varandra och lämna avkomma.

Sålunda kan man t. ex. korsa en häst och ett nötkreatur tillsammans och erhålla avkomma, ty giftverkan mellan dessa djur kosceller är så pass stor, att en befruktning inte kan komma till stånd. Hittills vet man inte hur genbeståndet inom en viss djur- eller växt- art uppkommit, varför den klassiska mendelismen heller icke kan förklara evolutionen utan bara konstatera, huru egenkaperna bevaras från föräldradividerna till avkomman.

2. Mutationsteorin (läran om uppkomster av årföljiga nya typer härrörande från den biogenetiska lagens av Vries. Denna teori gör gällande

att på grund av ännu okända orsaker en viss gen i djurartens kromosomer plötsligt försvinner eller att en ny kommer till, varigenom djurets årföljiga egenskaper förändras. Om t. ex. genen (anlaget) för röd härfärg hos ett djur försvinner, så kommer djuret att bli vitt o.s.v. Skillnaden mellan Lamarckismen och mutationsteorin ligger således där, att enligt den förra arvsbeståndet kan kontinuerligt förskjutas i en viss, av miljön (omgivningen) bestämd riktning, men enligt den senare är arvsbeståndets förändringar diskontinuerliga och förändringarnas riktning står icke i samband med miljön.

Om man avböjer att förklara evolutionen enligt den Lamarckistiska betraktelsesättet återstår alltså följande förklaringsgrunder:

1. Genetisk nybildning äger rum genom genmutationer och kromosomduplikationer.

2. Vid fortplantningen sker omkombinationer av fört existerande gener, varvid nya kombinationer kunna bildas.

3. Det naturliga urvalet verkar på den genetiskt givna populationen. De genotyper, som icke passa under de rådande miljöbetingelserna gallras ut och de bäst rustade leva kvar och föröka sig. Därigenom förändras de olika genernas frekvens inom populationen.

I enlighet med här ovan anförda fakta kan man således säga, att de viktigaste vägarna för artbildningen (uppkomsten av nya arter) är följande:

En mutation av genomgripande betydelse kan tänkas i ett slag skapa en ny art. För att en sådan mutant form omedelbart skall bli artbildande fordras, att ungefär samtidigt både hänsar och honor framkomma, samt att dessa är åtminstone i det närmaste sterila med föräldradividerna men ge fertil avkomma sinsemellan. Inom en art uppträda individer med annat kromosomantal än det, som karakteriserar arten. Flera bevis på sådan artbildning finns hos växterna. Genom mutationer inom den ökade genmassan kan den nya formen allt mer avvika från den ursprungliga.

Djur av samma art skiljas från varandra genom barriär (hav, bergskedjor etc.), så att de ej kunna para sig med varandra, separeringar varar under en lång tidsrymd och olika livsbetingelser råda. På båda sidor om barriären inträffa genmutationer, på vilka det naturliga urvalet verkar fastän i olika riktningar inom de två populationerna. Så småningom komma dessa att skilja sig så starkt från varandra, att man kan tala om olika arter.

Korsning mellan arter, som ej är mer olika varandra, än att bastarderna visa en viss grad av fertilitet. Om korsningsprodukterna på något sätt avvägras från de parentala (föräldra-) typerna och para sig inbördes, bör möjligheten föreligga, att inga underarter och arter klrya sig.

Kampen om Alexandria och Suez

Om krigshändelsernas utveckling i Främre Asien skriver tidskriften "Ogo-neika" krigskorrespondent I. Jermajev: Överbefälhavaren för de engelska krigsstyrkorna i Främre Asien, general sir Archibald Wavell, känner de brittiska truppernas kritiska läge mer än någon annan. I en längre skrivelse "Härföraren", som för någon tid sedan publicerades i "Times", skriver general Wavell bl. a., att det enligt hans mening finns en egenhet, "som skiljer en stor härförare från de vanliga generalerna. Jag tänker därvid först och främst intressen för äventyr, detta som är den utmärkande egenheten för en harsardspelerare." Wavell erinrar sig Napoleons ord: "Om krigskonsten enbart bestod därl, att undandra sig risken, då komme ryktbarheten enbart medelmåttiga andar till del."

Dessa yttranden av den engelske överbefälhavaren kunna sågas angrå honom själv lika mycket som hans motsärande general Rommel — överbefälhavaren för de tysk-italienska styrkorna, som nu tränga fram mot Egypten. För båda dessa är operationerna förenade med risker.

Hur sparsamma meddelandena från den lybisk-egyptiska gränsen än är, tyder allt dock på, att de tysk-italienska operationerna i Västöknen sträva mot mycket stora mål och stå i samband med tyska styrkornas operationer på Balkan. Med andra ord — kampen som började på Balkan har utvecklat sig till en kamp om Medelhavet i hela dess omfång — till en kamp om herraväldet i de svaras världsdal.

I och med att tyska och italienska motoriserade trupper överskred egyptisk-lybiska gränsen, blev faran på nytt

allvarig för hela den engelska fronten i Främre Asien. Det är mycket troligt, att Alexandria i en snar framtid kommer att anfallas — vilket är den engelska flottans stödpunkt i Medelhavet. Samma gäller om Port-Said vid inloppet till Suezkanalen. Faran för de båda engelska förvaringslinjerna två största stödpunkter är stor, ja, ännu större än för fem månader sedan, då de italienska divisionerna under marskalk Grazians ledning stodo längre i öster — mellan Sidi Barran och Mersa-Matruh.

Genom att rikta slag mot Egypten försöker det tyska överkommandot likvidera hela den engelska fronten i östra delen av Medelhavet och bryta sig genomfartsvägar till öster. Därför får man ingalunda betrakta de tysk-italienska framryckningarna mot öster som oavbruten framgång, ty vad för betydelse har Västöknenas sand. Denna framryckningens betydelse består därl, att den riktar ett starkt tryck mot hela det engelska imperiets försvarssystem.

En av grunderna i detta system är östra bänken av Medelhavet. Det tyska överkommandots mål är att utränga den engelska flottan ur detta bänken.

Krigshistorien är rik på exempel, där sjöbataljoner, som på samma gång voro huvudföresvarare för floden, intogas från landdelen. Sådana intog år 1895 i februari en japansk armé på 24.000 man Weihaiwei, vilket på denna tid var den kinesiska flottans bas. Tre år efteråt belägrade USA:s flotta staden Santiago på ön Kuba. Här uppehöll sig den spanska flottan. Belägringen varade i 22 dagar. Belägringsarmén bestod av 27.000 man. Den 14 aug. kapitulerade Santiago. År 1905 belägrade man från land Port-Arthur. Belägringstrupperna

förlorade visserligen 11.200 man. År 1914 erövrade den engelsk-japanska dessantarmén från landdelen den tyska stödpunkten för stillahavsflootan, Tsingtau.

De styrkor, som general Rommel har till sitt förfogande, räcka knappt till för belägring av Alexandria. Därför var de mot öster stormande tyska motoriserade kolonnernas mål att göra förök till östra delen av engelska flottans bas att sätta i flykten. Liknande förök gjordes under tysk-japanska kriget år 1904 Nogis armé, men hans stridvagnar misslyckades och belägringen av Port-Arthur varade i 7 månader.

I alla fall har kampen om den brittiska huvudbasen Alexandria börjat. Överbefälhavaren för den engelska flottan i Medelhavet, amiral Cunningham, väntar med oårlighet, när meddelande skall ingå, att den engelska armén i Abessinien under ledning av hans broder, general Cunningham, har lyckats slå de sista spillrorna av den italienska hären.

Det brittiska överbefälet knar in nya trupper till Egypten. Man muntar till nya styrkor från Abessinien, Indien och Syd-Afrika. Från Abessinien och Kreta förde man starka flygstyrkor. På samma gång har den engelska flottan börjat rikta slag mot de italienska samförlöden genom att bombardera Tripoli, Benghazi och andra punkter på Cyreniska. Dessa operationer avse att avskära general Rommels armér från baserna i Italien och förhindra erhållande av hjälp, när den som bäst behövs. Befälet för den brittiska flottan sänder fartyg till mycket farliga operationer, men den har ingen annan utväg.

Krigsverksamheten under den gångna veckan

På den afrikanska fronten

På den nord-afrikanska fronten fortsätter krigsverksamheten med oförändrad styrka, men dock utan större förändring för läget där. De båda krigförande parterna sammandra stora styrkor för det avgörande slaget om Suezkanalen och den engelska flottans ställning i östra Medelhavet. Vid striderna, som där ha förekommit har initiativet än varit i engelsmännens händer, än i tyskarnas händer. De största operationerna ha förekommit i trakten omkring Sollum och fort Capuzzo. Den 14 maj tidigt på morgonen voro de tyska pansarförbanden, som opererade i trakten omkring Sollum, tvungna att avbryta sin offensiv och dra sig tillbaka, varvid initiativet övergick till engelsmännen. Dessa kastade nu starka pansarförband mot de tysk-italienska försvärlinjerna och besatte därvid Sollum och fort Capuzzo. Men efter några dagar voro engelsmännen tvungna att dra sig något tillbaka mot öster för det tysk-italienska trycket, varvid initiativet åter övergick till tyskarna. De sista dagarna krigsoperering där har varit koncentrerad omkring Sollum och fort Capuzzo samt bergskedjan Halfa. Det engelska informationsministeriet meddelar att Sollum fortfarande är i engelsmännens händer, oaktat det tryck, som de tyska pansarförbanden utöva mot det.

Den andra viktiga skådeplatsen för krigsoperationerna i Nord-Afrika har varit trakten omkring Tobruk. Den engelska garnisonen, som där blev instängd av tyskarna vid deras snabba genommarsch genom Cyreniska, fortsätter att göra ett tappert motstånd mot de tysk-italienska anfällen. Den binder stora tyska truppstyrkor och utgör ett hot mot dess flank vid en eventuell större tysk offensiv mot Egypten. Därför vill det tyska överbefälet i Nord-Afrika så fort som möjligt likvidera denna motståndspunkt och sammandra för detta ändamål stora styrkor.

Xven flygvapnet uppvisar en mycket stor aktivitet och fortsätter med ett ömsidigt bombardemang av truppkoncentrationerna, kommunikationslederna och hamnanläggningarna. Huvudmålet för det engelska flygvapnets verksamhet har varit Benghazi, som har blivit mycket illa åtgånget. Om dessa anfall skriver Reuters korrespondent, att de är så kraftiga och företas så ofta, att näst oöfverflyttigt fartyg knappt kan anlöpa eller avgå från hamnen i Benghazi. Vidare ha engelsmännen bombarderat Derna, El-Ghazala och Barka. Målen för de tysk-italienska luftstyrkornas operationer ha varit Mersa-Matruh, Tobruk, Sollum, Suezkanalen och andra strategiskt viktiga punkter i Egypten.

I Ost-Afrika tvingade de engelska trupperna, som belägrade Amba-Alag, de där opererande italienska truppförbanden till nedlaga sina vapen. Därvid tillfångatogs hela den italienska garnisonen, som var 7000 man stark. Bland de tillfångatagna finnes även

hertigen av Aosta, överbefälhavaren för de italienska krigsstyrkorna i Abessinien och vicekonung för italienska kolonier i Ost-Afrika.

I MEDELHAVSBÄCKENET märkes en stor aktivitet av det tysk-italienska flygvapnet, som fortsätter att anfälla de engelska fartygskonvojerna där och militära mål på Malta, Kreta och andra mindre öar, som är i engelsmännens besittning. Särskilt bästigt har Kreta varit utsatt för de tyska "Stuka"-planernas anfall och höjdpunkten uppträdde på morgonen till den 20 maj, när stora tyska transportflygplanskonvojer under ledsagning av ett stort antal jaktflygplan landsatte tyska truppstyrkor på ön i trakten omkring Chania Malmi. Dessa är uppgått till 1500 enligt den engelska premiärministrens meddelande i underhuset den 20 maj. Som baser för dessa operationer använde tyskarna flygfälten i södra Grekland, där de under de senaste dagarna ha sammandragitt mycket starka styrkor.

Konflikten Irak-England

På den irakiska fronten ha de största operationerna förekommit i trakten omkring Habbania. Den 19 maj besatte engelska truppförband där staden El Faludza, som ligger 20 kilometer öster om Habbania vid floden Eufrat. På de andra fronterna har det förekommit patrullverksamhet och de strider som därvid ha uppstått, ha varit av lokal betydelse.

Det engelska flygvapnet uppvisar här en mycket stor aktivitet. Det har bombarderat de irakiska truppkoncentrationerna och transporterna samt ammunitionsdépåerna. Dessutom har det ännu företagit anfall mot flygfälten i Raasid och Mosul. Engelska bombplan ha även bombarderat flygfälten i Tedmur, Damaskus och Rajak i Syrien, dit tyska luftstyrkor skola ha sända enligt den engelska regeringens uppgifter, men vilket åter demonstreras av de franska myndigheterna i Syrien.

Med anledning av dessa bombardemang av engelsmännen mot Syriens flygfält, har den franska överkommandon i Syrien börjat sammandra truppstyrkor vid Palestinas gräns. Man antar, att de franska styrkorna i Syrien uppgått till 30.000—60.000 man, som till största delen utgöras av infödda trupper. Deras utrustning är gammalmodig och lämpar sig endast vid försvar. Flygvapnet uppgår till 300 plan, av vilka endast 20 är av modern typ.

Xven engelsmännen sammandra i Palestina vid Syriens gräns trupper och ha börjat bygga skyddarum i Jerusalem. Allt tyder på, att kriget här när som helst kan utbryta sig ännu mer. Det irakiska flygvapnet, som under den gångna veckan förstärktes med 40—50 tyska flygplan, vilka ankommit från Grekland över Syrien, har bombarderat hangarerna i Habbania och de engelska truppammundringsarna samt transporterna.

Det tysk-engelska luftkriget

Det tysk-engelska luftkriget fortsätter med samma intensitet som förut och målen för dess verksamhet har även varit som förut — förstörandet av varandras hamnanläggningar och industricentra. Den största aktiviteten uppvisar engelsmännen. Målen för deras operationer ha varit Köln, Ostende, Rotterdam, Boulogne och andra viktiga punkter i Tyskland samt de ockuperade områdena. Särskilt må framhållas de kraftiga bombardemangen av Köln, varvid många tusen brand- och sprängbomber släddes.

De tyska anfällen voro under den gångna veckan huvudsakligen riktade mot de engelska hamnstäderna i södra och östra England.

Dessutom kan ännu märkas sändandet av en engelsk kryssare på 23.000 ton på Atlanten av en tysk ubåt. Xven fortsatta tyskarna med sina anfall mot de engelska fartygskonvojerna, och ha därvid sänkt många engelska handelsfartyg.

Kortsystem för ris och mjöl i Kina

Tjungkung. (TASS). I Tjungkung har man gett instruktioner för införandet av kortsystem på ris och mjöl. Man förmodar, att kortsystemet träder i kraft från den 1 juni.

Japan och USA reglera sina inbördes förhållanden

New York (TASS). Tidningen "New York Herald Tribune" korrespondent i Tokio meddelar, att enligt vad man förklarar i auktoritativa kretsar, Amerikas Förenta Stater ha fått förslag, visserligen ej officiellt men från ansvariga kretsar i Tokio, till avslutandet av ett fördrag mellan Japan och Amerika, vilket skulle omfatta hela Fjärnra Östern och Söderhavet. Detta förslag, vars mål synbarligen är att komma till klarhet om Förenta Staternas hållning, anger följande grunder för det japansk-amerikanska fördraget:

Förenta Staternas mellanhand i konflikten mellan Japan och Kina ävensom de japanska truppernas borttransportering från de inre distrikten av Kina, erkännandet av Japans härkande position i Kina av Förenta Staterna, Japans löfte att avhålla sig från fientliga operationer i öster, viktiga ekonomiska eftergifter för Japan framför allt i öster ävensom viktiga lån från Amerikas sida.

Enligt korrespondenten antar man i några kretsar, att Förenta Staternas regering allvarligt överväger Japans

förslag. Men innan man börjar med underhandlingarna i denna fråga, fördrar Washington uppfylldhet av följande villkor från Japans sida: för mildrandet av den 1938 i januari gjorda förklaringen, i vilken det nämndes, att Japan ej ämnar underhandla med Tshiangkaishhek; ändringen av Japans upprepade declarationer, att det ej till en tredje stats inblandning i konflikten mellan Japan och Kina; förklaring av Japans ekonomiska planer i Fjärnra Östern. Som det meddelas, måste fördraget med Japan föresja Japans samtycke till att icke utnyttja anslutningen till axelmakterna mot Förenta Staterna.

Man vet ej, om Japans regering tar en allvarlig inställning till de ovan nämnda förslagen, som gjorts av ansvariga kretsar i Japan. Men det är klart, att meningen i Japan är tvådelad.

I Sverige dö hjordarna av svält

Stocholm. (TASS). Tidningen "Västerbottens-Kuriren" meddelar, att i norra Halland massor av hjordar dö på grund av foderbrist.

USA strategiska förberedelser.

"Kraasna Zvezda" skriver, att Amerikas staternas och ledande politikernas uppträdande under sista tiden har dragit till sig världspressens uppmärksamhet. Särskilt stor uppmärksamhet ämnas Amerikas förberedelser för krig vid sidan om den direkta hjälpen till England, vilken är karakteristisk för den nuvarande etappen i Englands och Amerikas samarbete.

Av utrikesminister Hulls och marinminister Knox' tal framgår, att Förenta Staterna för närvarande ha två frågor: hjälpen till England måste ankomma så fort som möjligt och i största möjliga omfattning. För det andra måste Förenta Staterna välja ettdera: att ge med sig eller inträda i kampen.

USA överkommandot sluter en särskild vikt vid forceringen av truppernas utbildning. De steg som tagits i denna riktning överskrider mycket de, som togs 1917, då Amerikas förberedelser för deltagande i det första imperialistiska kriget voro som intensivast. Då voro Amerikas trupper till den grad svagt förberedda för inträde i kriget, att de i

Flyganfallens offer under april månad i England

London. (TASS). Man meddelar officiellt, att under april månad omkommo 6.605 civilpersoner genom luftanfall. 6.926 personer blevo skadade och ha intagits på sjukhus.

Syrien samlar trupper

New York. (TASS). Enligt United Press sammar överkommandon för Syrien, general Dentz, trupper till gränsen mot Palestina.

Vichy. (TASS). Enligt uppgifter från den schweiziska tidningen "Suisse" uppgår de franska krigsstyrkorna i Syrien till 30.000—60.000 man. Till största delen är det kolonialtrupper.

Krigsförberedelser i Palestina

New York. (TASS). Enligt tidningen "New York Times" korrespondent i Jerusalem ha myndigheterna i Jerusalem satt i gång med byggnad av luftskyddsrum. Man har utgivit föreskrifter i många tusen exemplar för, hur invånarna skola handla vid luftanfall. Vidare har man företagit försäkerhetsåtgärder mot tänkbara flyganfall i Tel-Aviv, Jaffa, Haifa och andra städer.

Vid utbildningen har man tagit i betraktande det moderna krigets särheter. För infanteriet har man t. o. m. under innevarande år gett ut nya förordningar. Särskild vikt släts man vid de olika vapenslagens samarbete och sam avdelningars verksamhet.

Amerikas hushållning har i verkligheten redan överfört till hushållning under krigstid. Den process påskyndades av Frankrikes nederlag, vilket men i Washington ej kunde vänta så fort. Första hösten i september införde man i Förenta Staterna allmän värplikhet, och i oktober registrerades redan över 16 miljoner män i åldern 21—35 år. Enligt den första planen skulle härens storlek till den 1 juli innevarande år uppgå till 1.417.000 man. Och ehuru Amerika på sin tid tvivlade på möjligheten att kunna realisera detta program, framgår det nu, att dessa tvivel sannolikt voro falska. För närvarande finns i den amerikanska armén 1.250.000 man. Och enligt mobilisationsavdelningens chef, general Twaddles förklaring har man redan sammansatt ett nytt program, vilket föreser krigshärens utökning till 2.800.000 man.

Frågan om att sända amerikanska trupper till England upptogs redan under det gångna årets slut. Men då behövde England ej så mycket från fört

att utöka hären utan luftkrigspecialister. Enligt vad den engelska tidningen "Fild" meddelar bildade man en flygskadilj av enbart amerikaner, vilken nu deltar i "kampen för England". Nära 7 % av de flygare, som f. n. utbildas i Kanada och sändas till England, är amerikaner. Dessutom arbeta amerikaner som instruktörer i dominionerna och föra nya bombplan över Atlanten till England. En viss mängd amerikanska medborgare tjäna även som frivilliga i den brittiska hären.

I ett anförande yttrade USA minister Stimson för en tid sedan, att USA armé måste vara förberedd för strategiska operationer under alla förhållanden och förhållanden, ty "vi veta ej alls, i vilken del av Nord-, Syd- eller Mellan-Amerika vi till slut få utnyttja vår här för att skydda USA och dess besittningar".

Till slut säger "Kraasna Zvezda", att de tyska tidningarna upphålla en hålligt polemik med den amerikanska pressen och beskyrta, att Tyskland i tid har förutsett alla möjligheter och tagit dem med i beräkningen.